

Rundskriv Q-20/2003

**Investeringsstilskudd til nye
barnehageplasser i 2003**

1 Innledning

I forbindelse med behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett vedtok Stortinget å innføre en ordning med investeringstilskudd til nye barnehageplasser. Ordningen gjelder fra 1. august 2003. Fra samme dato oppheves ordningen med stimuleringstilskudd, jf. Q-3/2003 *Stimuleringstilskudd til nye barnehageplasser 2003*, med unntak av overgangsordninger for etterbetaling som er omtalt under kap. 4 nedenfor.

Regjeringens overordnede mål for barnehagepolitikken er at alle familier som ønsker det skal ha et tilbud om barnehageplass til sine barn. Barnehageforliket som ble inngått av partiene på Stortinget 11. juni 2003 legger opp til at dette målet skal nås i løpet av 2005.

Kommunene har et særlig ansvar for å sørge for barnehageplass til de familiene som ønsker og har behov for det. Barnehageloven er nå endret slik at kommunenes ansvar for full behovsdekning er tydeliggjort i loven. Det er således et kommunalt ansvar å sørge for at utbygging og nyetablering faktisk finner sted, i kommunal eller privat regi. Ordningen med investeringstilskudd er et viktig virkemiddel i denne sammenhengen.

Dette rundskrivet redegjør for formål, tildelingskriterier, tilskuddssatser, etterbetaling, saksbehandling, kontroll, klageadgang, bindingstid m.v.

2 Formål med tilskuddsordningen

Investeringstilskuddet er et engangstilskudd til nyetablerte barnehageplasser. Tilskuddet skal dekke deler av anleggskostnadene (tomte- og byggekostnader) ved nybygg, tilbygg eller ombygging, dvs. at investeringstilskuddet reduserer finansieringsbehovet (for eksempel lånebehovet eller behovet for egenkapital).

3 Tildelingskriterier

3.1 Barnehagetype som omfattes av tilskuddsordningen

Investeringstilskudd gis til bygging av nye plasser i *ordinære barnehager*. Det gis således ikke investeringstilskudd til familiebarnehage eller virksomhet drevet som åpen barnehage. Med *ordinær barnehage* forstås i denne sammenheng bygning spesielt *tilpasset til barnehageformål* og som er *godkjent* til dette bruk, jf. barnehageloven §§ 3, 8 og 12, dvs. at barnehagen skal være lokalisert i egen bygning/ha egne lokaler (omfatter også sambruk med annen virksomhet)

Investeringstilskudd gis til følgende:

1. Oppføring av nytt barnehagebygg.
2. Tilbygg til eksisterende barnehagebygg.

3. Ombygging av eksisterende bygg med annet bruksområde til barnehagebygg. Her omfatter grunnlaget for investeringstilskudd markedsverdi av opprinnelig bygg samt dokumenterte anleggskostnader knyttet til ombyggingen.
4. Ny barnehage som etableres i leide lokaler som
  - a) er nybygget til barnehageformål. Her danner dokumenterte anleggskostnader grunnlaget for beregning av investeringstilskuddet.
  - b) tidligere har hatt annet bruksområde enn barnehagedrift. Her danner markedsverdien av det opprinnelige lokalet samt dokumenterte anleggskostnader til ombygging grunnlaget for beregning av investeringstilskuddet, eller eksisterende barnehage som
  - c) utvider ved å leie lokaler som tidligere har hatt annet bruksområde enn barnehagedrift. Her danner markedsverdien av de nye lokalene samt dokumenterte anleggskostnader til ombygging grunnlaget for beregning av investeringstilskuddet.

Investeringstilskuddet er uansett begrenset oppad til gjeldende satser, jf. kap. 3.3 og avkortingsregler gitt i kap. 3.4.

Dersom utbyggingen kommer inn under pkt. 4 ovenfor må barnehageeier skaffe til veie nødvendig dokumentasjon fra den som eier bygningen, jf. kap. 5.1 nedenfor.

Lavvo, gamle og lignende betegnes ikke som lokaler i barnehagelovens forstand og faller utenfor ordningen med investeringstilskudd. Rehabilitering og utbedring av eksisterende barnehagebygg omfattes heller ikke av ordningen. Det samme gjelder økning i antall barn som følge av bedre kapasitetsutnyttning.

3.2 Definisjon av anleggskostnader

Anleggskostnadsbegrepet består av to hovedkomponenter, tomtekostnader og byggekostnader.

Tomtekostnader omfatter:

- Pris for råtomt/verdi av egen tomt
- Kostnader vedrørende offentlige veier og ledninger
- Tilknytningsavgift for elektrisitet, vann og kloakk
- Stikkgrøfter med ledninger og kummer, stikkveier på tomt
- Planering og drenering, tilsåing, beplantning og inngjerding
- Anlegg av lekeplass med fast lekeutstyr

Byggekostnader omfatter:

- Utgraving og utsprenging av byggegruben
- Fundamentering, grunnmur, drenering, ev. plate på mark
- Mur- og pussearbeid, pipe
- Tømrer-, snekker- og glassmesterarbeid
- Malerarbeid og gulvbelegg

- Rørleggerarbeid
- Elektrikerarbeid, elektriske ovner
- Ventilasjonsanlegg
- Blikkenslagerarbeid
- Honorarer og gebyrer
- Byggelånsrenter og provisjoner
- Andre byggekostnader
- Verdi av egeninnsats

Kostnader til løst inventar og utstyr faller ikke inn under denne tilskuddsordningen. Dette inngår i beregningsgrunnlaget for de offentlige tilskuddene til drift av barnehager.

3.3 Tilskuddssatser

Investeringsstilskuddet utmåles etter faktisk antall barn med barnehageplass ved åpning av det nye barnehagebygget, jf. kap. 3.1. Tilskuddsenheten ”barn” er valgt siden dette samsvarer med forvaltningen av de øvrige statlige tilskuddene, og dermed innebærer enkelhet knyttet til saksbehandling og kontroll.

Tilskuddet gis etter fire satser, avhengig av barnets alder og oppholdstid. Det gis en høyere sats for barn under tre år enn for barn over tre år, og høyere sats for heltidsplass enn for deltidsplass.

Gjeldende satser for investeringstilskudd i 2003 er:

Per barn under tre år (barn f. 2000 eller senere)	
Oppholdstid under 33 timer per uke	kr. 25 000,-
Oppholdstid 33 timer eller mer per uke	kr. 50 000,-
Per barn over tre år (barn f. 1999 eller tidligere)	
Oppholdstid under 33 timer per uke	kr. 21 500,-
Oppholdstid 33 timer eller mer per uke	kr. 43 000,-

3.4 Avkorting av investeringstilskudd

Dersom det viser seg at investeringstilskuddet overstiger de faktiske, dokumenterte investeringskostnadene, skal tilskuddet avkortes. Dette kan for eksempel være tilfelle ved ombygging av eksisterende bygg med annet bruksområde til barnehagebygg. Avkorting skjer ved at investeringstilskuddet begrenses oppad til de faktisk påløpne kostnadene.

3.5 Bindingstid

Investeringsstilskuddet gis med en bindingstid på tre år. For tilskudd gitt i 2003 utløper bindingstiden 31.12.2006.

Ved å motta investeringstilskudd forplikter barnehageeier seg til å drive med tilnærmet samme kapasitet når det gjelder barnehageplasser gjennom hele bindingstiden. Tilnærmet

samme kapasitet vil si at barnehagen i kortere perioder kan ha færre barn enn det den har fått utbetalt investeringstilskudd for. Driftsendringer som innebærer en permanent reduksjon i antall barn, kan utløse krav om at hele eller deler av investeringstilskuddet må betales tilbake, jf. kap. 5.3.

Dersom barnehagen skifter eier i løpet av bindingstiden, skal overdrager gjøre ny eier kjent med at det er gitt investeringstilskudd på de vilkår som gjelder for tilskuddet. Å unnlate dette kan medføre erstatningsansvar.

4 Overgangsordninger - etterbetaling av stimuleringstilskudd og investeringstilskudd

Endring i tilskuddsordningens innretning midt i året - fra stimuleringstilskudd til investeringstilskudd - nødvendiggjør visse overgangsordninger. Overgangsordningene omtales nedenfor:

4.1 Barnehager åpnet i 2002

I rundskriv Q-3/2003 *Stimuleringstilskudd til nye barnehageplasser i 2003* er det fastsatt at nye barnehager som åpnet i 2002 og eksisterende barnehager som ble bygget ut i 2002, men som av ulike grunner ikke hadde fylt opp alle plassene på åpningstidspunktet, likevel får stimuleringstilskudd for nye plasser som tas i bruk i 2003. Denne bestemmelsen videreføres ut 2003, og tilskudd vil bli gitt etter tilskuddssatser fastsatt i rundskriv Q-3/2003. Likeså vil bindingstiden fastsatt i Q-3/2003 bli videreført.

4.2 Barnehager åpnet i 2003

Tilskuddssatsene for den nye ordningen med investeringstilskudd er beløpsmessig langt høyere enn tilsvarende satser for stimuleringstilskudd etter rundskriv Q-3/2003. De nye tilskuddssatsene for investeringstilskudd gjelder også for barnehageplasser åpnet i perioden 1. januar – 31. juli 2003 såfremt de faller inn under tildelingskriteriene i dette rundskrivet, jf. kap. 3.1. Disse vil få utbetalt differansen mellom mottatt stimuleringstilskudd etter rundskriv Q-3/2003 og investeringstilskudd etter dette rundskrivet, jf. kap. 5.2 nedenfor.

5 Saksbehandling og kontroll

5.1 Barnehager åpnet 1. august 2003 og senere

Søknad om investeringstilskudd fremmes på blankett Q-0305 *Søknad om investeringstilskudd til nye barnehageplasser* fra barnehageeier til fylkesmannen, via den *kommunen* barnehagen ligger i.

Barnehageeier er ansvarlig for at blanketten er korrekt utfylt og undertegnet i henhold til bestemmelsene i dette rundskrivet. Med sin underskrift *bekrefter* barnehageeier at opplysningene i søknaden stemmer med faktiske forhold og at investeringstilskuddet vil bli nyttet etter forutsetningene, jf. kap. 2 Formål med tilskuddsordningen. Barnehageeier

som etablerer virksomhet i leide lokaler og kommer inn under kriteriene i kap. 3.1 er ansvarlig for å skaffe til veie nødvendige opplysninger fra den som eier bygget barnehagen driver virksomheten sin i.

Søknad om investeringstilskudd fremmes når barnehagen er tatt i bruk og *samtidig* med søknad om driftstilskudd, jf. blankett Q-0105 Melding om åpning av barnehage/endring i antall barn.

Som vedlegg til søknaden skal følge kopi av *barnehagens godkjenning*, jfr. barnehageloven § 12.

Kommunen skal, før søknaden sendes til fylkesmannen, kontrollere at vilkårene for å motta investeringstilskudd er til stede, og at det søkes for korrekt antall barn fordelt på oppholdstid og alder (jf. blankett Q-0105 Melding om åpning av barnehage/endring i antall barn). Kommunen skal også kontrollere om barnehagen har hatt anleggskostnader som tilsvarer eller overstiger søknadsbeløpet, jf. kap. 3.3 og 3.4. Kommunen underskriver søknaden og bekrefter ved dette at søknaden er kontrollert.

Fylkesmannen fatter vedtak om tildeling av investeringstilskudd. Fylkesmannen foretar som hovedregel en formalia- og rimelighetskontroll av opplysningene i søknaden. Kopi av fylkesmannens vedtaksbrev sendes Husbanken eventuelt annen långiver.

Fylkesmannens vedtak er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven, og reglene i forvaltningsloven kap. IV-VI kommer dermed til anvendelse.

Fylkesmannens vedtak kan påklages til Barne- og familiedepartementet, jf. forvaltningsloven § 28 første ledd.

Investeringstilskuddet utbetales til kommunen, også for ikke-kommunale barnehager. Kommunen skal *uten ugrunnet opphold* videreformidle tilskuddet til ikke-kommunale barnehager.

Fylkesmannen skal ved utbetaling av investeringstilskuddet sørge for at mottaker (kommuner og ikke-kommunale barnehageeiere) gjøres kjent med at departementet eller Riksrevisjonen kan iverksette kontroll med at tilskuddsmidlene blir nyttet etter forutsetningene, jf. Bevilgningsreglementet § 17. Fylkesmannen fører kontroll på vegne av departementet.

5.2 Barnehager åpnet 01.01. – 31.07. 2003

Det vises til kap. 4 om overgangsordninger. Barnehager som faller inn under bestemmelsen i kap. 4.2 skal *ikke* fremme ny søknad for å få etterbetalt differansen mellom tildelt stimuleringsstilskudd og investeringstilskudd.

Fylkesmannen skal på bakgrunn av tidligere vedtak om stimuleringsstilskudd etter bestemmelsene i rundskriv Q-3/2003 fatte nytt vedtak etter bestemmelsene om

investeringstilskudd i dette rundskrivet. Fylkesmannen skal vurdere hvorvidt og hvem som har krav på etterbetaling, og informere om dette, jf. forvaltningsloven § 16.

Ved etterbetaling gjelder alle bestemmelser i dette rundskrivet.

5.3 Særlige kontrolltiltak etter utbetaling

Kommunen har et ansvar for å føre *kontroll med at vilkårene knyttet til tildelt investeringstilskudd blir overholdt*, særlig i forhold til bestemmelsene om bindingstid. Dette skal skje gjennom årsmeldinger (KOSTRA-skjema 16), åpnings- og endringsmeldinger fra barnehager som har mottatt investeringstilskudd og gjennom det generelle tilsynet kommunen har ansvar for å utøve overfor all barnehagevirksomhet i kommunen, jf. barnehageloven § 10. Dersom vilkårene for investeringstilskuddet misligholdes, skal kommunen underrette fylkesmannen.

Ved brudd på bindingstiden skal fylkesmannen vurdere om hele eller deler av tilskuddet skal kreves tilbakebetalt. Hvis ikke særlige forhold taler for noe annet, skal fylkesmannen kreve tilbakebetalt en forholdsmessig andel av tilskuddet. Fylkesmannens vedtak om tilbakebetaling skal være skriftlig og begrunnet

Kommunen har ansvar for å innkreve beløp som skal tilbakebetales fra ikke-kommunale eiere.

Fylkesmannens vedtak om tilbakebetaling kan påklages til Barne- og familiedepartementet.

5 Skatt på investeringstilskudd

I henhold til skatteloven § 5-1 er som hovedregel enhver fordel vunnet ved virksomhet skattepliktig inntekt. Imidlertid er private barnehager der plassene prises til tilnærmet selvkost fritatt for skatteplikt etter skatteloven § 2-32. Følgelig vil ikke investeringstilskuddet være skattepliktig inntekt for disse virksomhetene.

Nærmere informasjon om skatteplikt av investeringstilskuddet kan fås ved henvendelse til fylkesmannen eller Barne- og familiedepartementets nettside <http://odin.dep.no/bfd>.

Eli Sundby (e.f.)

Karianne K. Resare